

Читання

2 клас

*Колядки та
щедрівки*

*Учитель початкових класів
ЗОШ І-ІІІ ст.№9
Сляднева Галина Юріївна*

Загадка

Чудо-сани налетіли,
скакуни везуть їх білі.

У санях сидить цариця
білокоса, білолиця.

Рукавом махає,
сріблом всіх вкриває.

зима

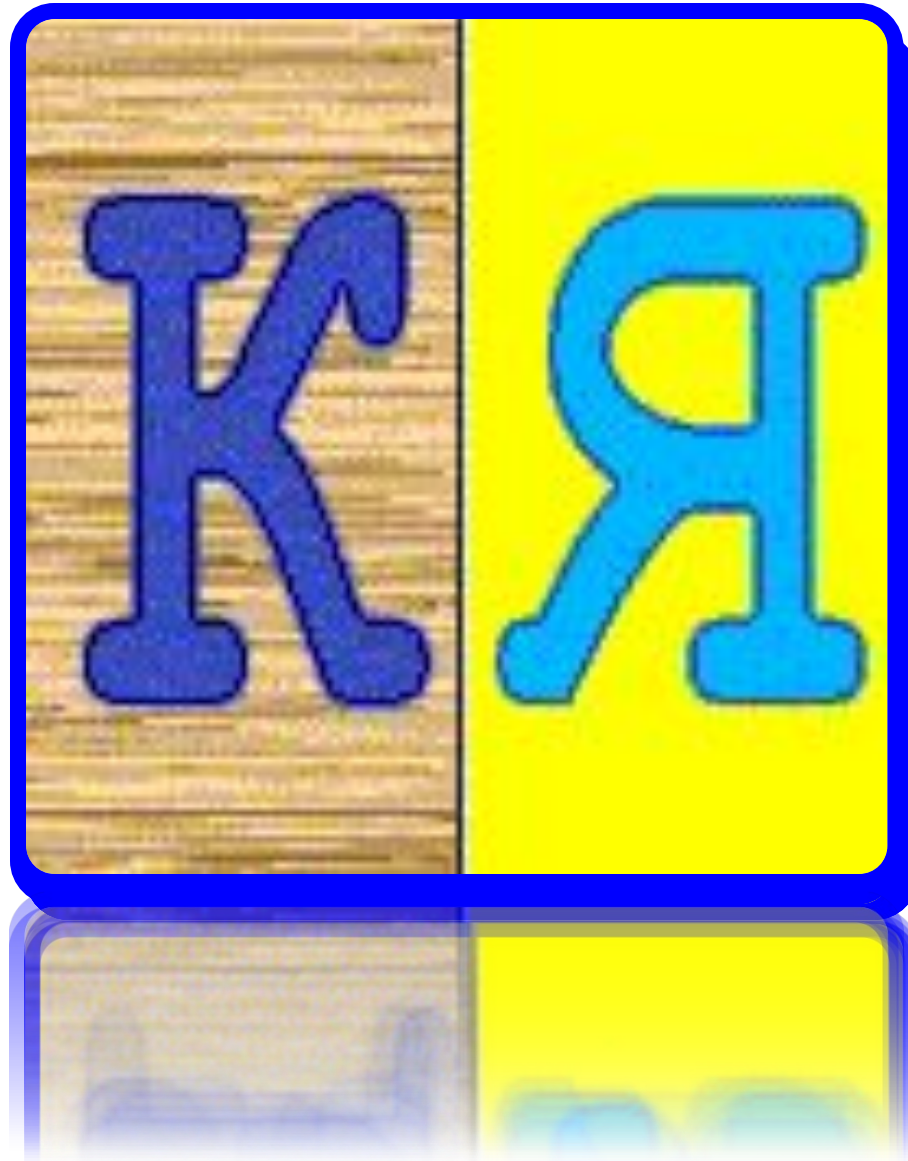
Фонематична розминка

- Які слова допомогли відгадати загадку?
- Читайте хором тільки “зимові” слова.

ЗАГАДКА

Розчитування

Де помилка?

СОНЕШКО

М

О

ДЕДЬФІН

Про що будемо читати на уроці?

Кому колядки, кому – щедрівки.

Підготовка до читання щедрівок та колядок

колядка

колядники

Коляда

колядувати

щедрувати

Святий вечір

щедрівка

щедрівочка

**- Чим подібні ці слова?
Назвіть спільну
частину цих слів.**

**- Які слова мають
спільну частину?**

СЛОВНИЧОК

Коляда – дохристиянське слов'янське свято, давньослов'янський бог урочистостей.

Колядка – старовинна різдвяна пісня.

Колядники – група хлопців, які ходили від хати до хати та співали колядки. Дуже часто вони перевдягалися у костюми тварин.

Паляниця – велика пишна хлібина з пшеничного борошна.

Кожух(кожушок) – верхній теплий одяг з овечої шкіри з хутром усередині.

Розповідь про колядки

Колядки з'явилися ще у календарі за язичницькі часи і пов'язані з днем **зимового сонцестояння**, яке називали святом Коляди, або Коротуна. Його святкували 21 грудня. Вважалося, що в цей день Сонце з'їдає змій Коротун. Всесильна богиня Коляда в Дніпровських водах народжувала нове сонце — маленького Божича. Язичники намагалися захистити новонародженого. Вони проганяли Коротуна, який намагався з'їсти нове Сонце, а потім ходили від хати до хати, щоб сповістити людей про народження нового Сонця, і зображення цього сонця носили з собою. Ця традиція збереглася й до сьогодні. А тільки на небі сходила зоря, колядники заходили в двір, будили господаря і співали його родині величальних пісень про сонце, місяць, зорі. Ці пісні й стали називати **колядами** або **колядками**.

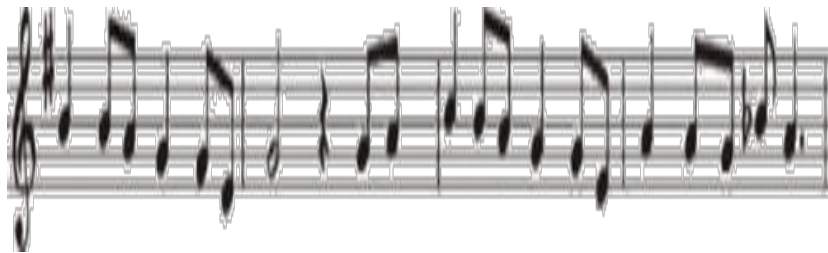

Служання колядки “Добрий вечір”

- Колядники, заходячи в оселю, завжди запитували у господині, чи можна колядувати. Одержавши дозвіл, виконували колядку “Добрий вечір тобі, пане господарю”. Послухайте її.

Читання колядок

- Колядники стараються кожному члену родини подарувати колядку. Тому є багато колядок для господарів, господинь, бабусь та дідусів, дітей. Прочитайте колядки у підручнику.

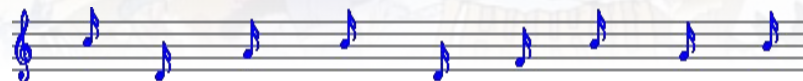
Слухання колядок

1

2

- Які побажання висловлюють у колядках? Які слова показують доброзичливе ставлення до господарів?

- Прочитайте колядку. Які склади “загубились”?

Колядин, колядин а я в батька
один,
коротенька кур точка,
дай те, бабцю, курочку.
З Святим ве чором!

- Які колядки ви знаєте? Розкажіть.

Читання колядок

Колядую-дую, ковбасу чую,
Коляд, коляд, колядниця,
а ще мало дайте сало
добра з медом паляниця,
сало велике, тягну за лико,
а пісна не така,
лико порвадось сало
дай, дідусю, пятака.
зостаось.
А ти, бабо, гривню,
Добривечір!
бо всю воду вип'ю.

Хвилинка відпочинку

Раз, два, три, чотири, п'ять!
Час прийшов нам
спочивать.

Тож піднімем руки вгору,
ніби глянемо на зорі.

А тепер всі руки в боки, як
зайчата – скоки-скоки!

Десять, дев'ять, вісім, сім!
Час за парти нам усім.

Розповідь про обряд щедрування

- Останній день старого і перший день Нового року українці відзначали як свята Меланки та Василя. У щедрий вечір готували багатий святковий стіл, який символізував щастя, добро, багатий урожай нового року.**
- У цей день традиційним був новорічний обряд “Меланки” з використанням численних масок. Роль Меланки виконував хлопець, перевдягнений у жіночий народний костюм. Меланка зображувала недоладну господиню, яка б'є посуд, миє піч водою, а лави підмазує глиною.**
- У цей вечір щедрували.**

Слухання щедрівки

У щедрівках висловлюється побажання багатого врожаю, добробуту, приплоду худоби, доброго роіння бджіл. Поетичне слово в щедрівках і колядках виконує магічну функцію. У давніх щедрівках і колядках відбилися часи Київської Русі й збереглися образи князівсько-дружинного побуту.

1

2

Читання щедрівок

Сію, сію, засіваю, вашу хату не
А пан, як господар.

Господиня, як калина.

з Новим роком йду до хати,
А діточки, як квіточки.

Щось вам маю віншувати:
Щедрий вечір, добрий вечір,
щоби діти всі здорові, їсти кашу
Добрим людям на здоров'я!

всі готові,
щоб вам була з них потіха,
а нам грошей хоч пів міха!

Прочитайте щедрівки у підручнику.

Підсумок

- Який з почутих на уроці творів сподобався вам найбільше? Чому?
- З якою інтонацією треба читати колядки та щедрівки?
- Вивчіть колядку і щедрівку напам'ять . Під час свят заколядуйте та защедруйте своїм рідним, друзям, сусідам.

